

รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์

การสร้างดัชนีคุณภาพสินค้าเชิงวัฒนธรรม

เพื่อพัฒนาศักยภาพชุมชน :

กรณีศึกษาการท่องเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

คณะผู้วิจัย

สังกัด

1. อาจารย์ ดร.วรรณรัตน์ รัตนวรงค์	(จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)
2. อาจารย์ภัทรพรรณ เต้านิรามัย	(มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์)
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์จรรุวรรณ ขำเพชร	(มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ)

สนับสนุนโดยสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา (สกอ.)

(ความคิดเห็นในรายงานนี้เป็นของผู้วิจัย สกอ. ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป)

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเรื่อง การสร้างดัชนีคุณภาพสินค้าเชิงวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาศักยภาพชุมชน : กรณีศึกษาการท่องเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมชุมชนที่เป็นผลจากการการท่องเที่ยวในพื้นที่ เพื่อศึกษาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาในปัจจุบัน เพื่อศึกษาแนวทางส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อศึกษาการสร้างดัชนีคุณภาพสินค้าเชิงวัฒนธรรม การศึกษานี้เก็บข้อมูลจากคนในชุมชน 311 คนจาก 8 อำเภอ ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ 340 คน วิเคราะห์ผลโดยใช้สถิติพรรณนาและอธิบายผลโดยข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผลการวิจัยพบว่าวัฒนธรรมชุมชนที่มีการเปลี่ยนแปลงน้อยที่สุด คือ วัฒนธรรมชุมชนด้านความเชื่อค่านิยม ส่วนวัฒนธรรมชุมชนที่มีการเปลี่ยนแปลงมากที่สุด คือ วัฒนธรรมชุมชนด้านการประกอบอาชีพ นอกจากนี้ยังพบว่าระดับการศึกษาโดยเฉลี่ยของคนในชุมชน ร้อยละของคนในชุมชนที่ได้รับการศึกษาจากกรุงเทพฯ หรือในเมืองใหญ่ ร้อยละของคนในชุมชนที่มีภูมิลำเนาเป็นคนท้องถิ่น และค่าเฉลี่ยในการเปิดรับข่าวสารจากสื่อต่างๆ ของคนในชุมชน มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมชุมชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยสามารถร่วมกันอธิบายความแตกต่างของการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมชุมชนได้ร้อยละ 89.4

แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวและสินค้าเชิงวัฒนธรรมในชุมชนจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่าย ได้แก่ กลุ่มพัฒนากร เทศบาลหรือผู้รับผิดชอบในพื้นที่ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ดำรวจท่องเที่ยว และที่สำคัญคือ การปลูกฝังจิตสำนึกทางวัฒนธรรม

Abstract

Indices of Cultural Product Quality for developing Community Potential: A Case Study of Tourism in Ayudhya Province is an exploratory research. The objectives of this research were to study changes of community culture resulted from tourism, to discover cultural tourism in Ayudhya, to realize means to support the effective cultural tourism, and to learn indices construction for cultural goods. Data were derived from 311 people in 8 communities and 340 tourists. Thai and foreign tourists were interviewed. Descriptive statistics and correlation were employed.

The findings show that community culture in terms of belief was the least comparatively change while that of occupation was the most change. The average level of education of people in community, the percentage of people educated from city, the percentage of people born in community, and the average of exposure to media of people in community significantly affected the change of community culture at level 0.01. These variables could explain the culture change in community 89.4%.

Means to support the effective cultural tourism need the cooperation of many parts such as community development worker, practitioner, Tourism Authority of Thailand and tourist police. However, the last but not least important part to support cultural tourism is to generate sense of culture belonging to community descent and tourists.